

Новелізація Цивільного кодексу Австрії 1811 р. на початку ХХ ст.

У статті досліджено причини та передумови новелізації Цивільного кодексу Австрії 1811 р. у 1914-1916 рр. Проаналізовано зміст Першої Новели від 12 жовтня 1914 р., Другої Новели від 22 липня 1915 р. та Третьої Новели від 09 березня 1916 р. до Цивільного кодексу Австрії 1811 р. З'ясовано, що його новелізація не внесла кардинальних змін ні до структури кодексу, ні до основних засад кодексу й оцінювалася в австрійській цивілістиці як свого роду «косметичний ремонт» з метою пристосування кодексу до тогочасних умов життя. Зміни суспільного, господарського та політичного устрою ставили перед законодавцем завдання правового врегулювання щораз більшої кількості нових суспільних відносин і, відповідно, пристосування Цивільного кодексу Австрії 1811 р. до нових потреб часу. Цивільний кодекс Австрії 1811 року разом з новелями був чинний на західноукраїнських землях до 1932 року, коли у II Речі Посполитій було прийнято нові Цивільні кодекси.

Ключові слова: новелізація, Цивільний кодекс Австрії 1811 року, комісія, зміни, договір.

Постановка проблеми. Початок ХХ ст. став для австрійської цивільної науки переломним моментом. Поява німецької та швейцарської цивільних кодифікацій було поштовхом для законодавця до реформування Цивільного кодексу Австрії 1811 р. Протягом ХІХ ст. велика кількість норм Цивільного кодексу Австрії 1811 р. втрачала своє практичне значення, інша частина натомість набувала нового значення як в нових законодавчих актах, так і в рішеннях Вищого судової і касаційного трибуналу у Відні через свою діяльність щодо інтерпретації норм Цивільного кодексу Австрії 1811 р. відповідно до нових потреб життя. Окрім цього врегулювання нових суспільних відносин все частіше відбувалося поза кодексом через видання спеціальних нормативно-правових актів. Діючи на той час близько століття в майже незміненому вигляді кодекс потребував негайної модернізації.

Цивільний кодекс Австрії 1811 р. діяв на західноукраїнських землях близько 130 років. Саме тому науковий інтерес викликають внесені в 1914-1916 рр. до Цивільного кодексу Австрії 1811 р. зміни, котрі містилися в трьох Новелах.

Стан дослідження. Основні напрямки та принципи процесу внесення змін до Цивільного кодексу Австрії 1811 р. розробив австрійський науковець Й. Унгер у своїй програмі новелізації [6]. Одразу ж після опублікування Новел Е. Тілля [7; 9], Ф. Цолль [12], С. Врублевський [13] та ін. здійснили аналіз внесених до кодексу змін. Український вчений професор С. Дністрянський переклав на українську мову не тільки Цивільний кодекс Австрії 1811 р., і який був введений у Відні 1919 року у період існування ЗУНР, але й усі Новели до нього [10]. Сучасну оцінку внесеним до Цивільного кодексу Австрії 1811 р. в 1914-1916 рр. змінам надала сучасний польський дослідник професор К. Суйка-Желінська в межах дослідження найбільших кодифікацій приватного права в Європі в ХІХ-ХХ ст. [2; 3].

Мета статті. В даній статті необхідно дослідити причини й передумови новелізації Цивільного кодексу Австрії 1811 р. на початку ХХ ст., проаналізувати зміст Новел до Цивільного кодексу Австрії 1811 р., а також встановити їхнє правове, наукове та історичне значення.

Виклад основного матеріалу. Ідея необхідності реформування кодексу остаточно сформувалася в кінці ХІХ ст. австрійськими правниками, хоч чіткі напрямки її реалізації не були вказані [1, с. 139]. Професор Ягелонського університету К. Суйка-Желінська звертає увагу на те, що дана ідея користувалася великою популярністю в правничих осередках та політичних кругах. Зокрема, консерватори під впливом історичної школи права вимагали відновлення ряду скасованих правових інституцій та антиліберальних обмежень. Натомість, представники ліберального напрямку висували ідею послідовної реалізації принципів рівності та свободи, особливо в сфері сімейного права (повна секуляризація шлюбу, зрівняння жінок у правах, покращення правового становища позашлюбних дітей і т. д.) [2, с. 78]. Окрім цього, дискусія велася над питаннями формального характеру: чи наслідком майбутньої реформи повинен стати новий цивільний кодекс; чи повинні вноситися лише часткові зміни; чи зміни повинні бути вміщені в окремому законодавчому акті (котрий би діяв на засаді «lex posterior derogat priori»); чи зміни повинні вноситися до кожної статті окремо [3, с. 49-50].

Незважаючи на дискусії урочисте святкування з нагоди 100-літнього ювілею функціонування кодексу відбувалося, хоч і в переддень його новелізації, але проходило в атмосфері вшанування його цінності. З тієї нагоди видано велику Ювілейну Книгу, котра розпочиналася доповіддю міністра юстиції Австрії Ф. Клейна, присвяченою тривалості австрійської кодифікації [4, с. 3].

Великий вплив на формування програми реформування кодексу мав досвід реалізації кодифікації цивільного права в Німеччині [5, с. 14]. Окрім того, вплив німецького цивільного права на австрійське приватне право був і надалі значним. Формальним початком реформи став виступив австрійського юриста та державного діяча, професора віденського університету Й. Унгера в 1904 р. з ідеєю необхідності внесення змін до Цивільного кодексу Австрії 1811 р. (далі - ЦКА), особливо до тих статей і розділів, які вже не відповідали тогочасній правовій науці та практиці [6, с. 108]. Вчений пропонував розробити проекти законів про внесення змін до кодексу, називаючи таку ревізію кодексу «мозаїкою». Професор Львівського університету Е. Тілл вказує, що йшлося про необхідність «видалити тільки деякі цеглини з давньої поважної будівлі і замінити їх іншими, завдяки чому будівля повинна стати сильнішою і міцнішою» [7, с. 111].

Уряд прийняв проект Й. Унгера і в цьому ж році видав розпорядження про створення спеціальної комісії, до складу якої входили відомі правники. У зв'язку із тимчасовим припиненням діяльності комісії Уряд проявив ініціативу і в 1907 р. представив Палаті Панів австрійського парламенту власний проект [1, с. 140]. Урядовий проект складався із 199 статей, котрі супроводжувалися відповідними коментарями. Проект був переданий Комісією з правових питань утвореній з її складу Підкомісії (складалася з п'яти членів), котра в 1909 р. опублікувала новий проект. Формально цей проект був тільки розширеною копією урядового проекту, а практично – виходив далеко поза розроблену Й. Унгером в 1904 р. програму реформування кодексу. «Однією з найбільших заслуг Унгера, – писав про нього в посмертній згадці, – залишається його ініціатива в ревізії цивільного кодексу. Треба було поваги Унгера і сили його аргументів, щоб спонукати компетентні в таких справах кола зробити рішучий крок» [8, с. 58].

Після смерті Й. Унгера головуючим Комісії став колишній її референт професор Й. Шей. Зазнавши ґрунтовних змін та коментарів досвідченого юриста проект був прийнятий Комісією з правових питань Рейхсрату. Наприклад, норми про право на будівництво були виключені з проекту та вміщені в окремий Закон від 26.04.1912 р. Після затвердження австрійського парламенту Палатою Панів, доопрацьований проект був переданий до Палати Депутатів парламенту, але дискусія над ним була перервана початком I Світової Війни [2, с. 79].

У зв'язку із закриттям сесії Рейхсрату Уряд прийняв рішення про розробку окремих нормативно-правових актів щодо внесення змін до ЦКА на базі поданого проекту та надання їм законної сили шляхом видання Цісарського Розпорядження на підставі арт. 14 Конституції Австрії 1867р.. Такі дії Уряду в пресі обґрунтовувалися як «нагальна потреба» спричинена воєнним станом. На цій підставі 12.10.1914 р. набула чинності Перша Новела, яка вносила деякі зміни до сімейного, речового та спадкового права [9, с. 12-14], 22.07.1915 р. – Друга Новела і 09.03.1916 р. – Третя Новела до ЦКА [10, с. 433-470].

Як відзначає професор В. С. Кульчицький Львівського національного університету імені Івана Франка, пізніше з відновленням парламентарного життя в Австрії продовжилася робота над реформуванням ЦКА. Напрацьовані зміни та доповнення були передані в червні 1917 р. на розгляд Юридичної комісії Рейхсрату, який обрав спеціальну Підкомісію під головуванням професора Львівського університету С. Дністрянського для переробки Новел до ЦКА. Але розгляд її пропозицій в зв'язку з розпадом Австро-Угорщини до кінця доведений не був [11, с. 44].

Новелізація не змінила ані систематики, ані головних засад кодексу, а полягала в тому, що окремі статті кодексу замінювалися іншими. Однак, загалом зміни торкалися майже 250 статей з різних розділів кодексу.

Зміни торкалися багатьох положень особового права, наприклад, правові відносини дієздатності регулювалися не кодексом, а законом, точніше Ординацією від 28.06.1916 р. Також під час війни були видані спеціальні правові акти, котрі обмежували права особи [12, с. 3].

В сімейному праві внесені зміни скеровувались у двох напрямках: з однієї сторони йшла мова про скасування певних обмежень, які в XX ст. видавалися анархічними, а з другої – введення нових обмежень, котрі обґрунтовувалися поглядами соціальної політики і зростанням ролі держави в регулюванні сімейних відносин [2, с. 80].

Прикладами обмежень, які підлягали скасуванню були: недопущення в ролі свідка жінки при складанні заповіту, а також при складанні нотаріальних актів і т. д. Відповідно до змін внесених I Новелою до § 591 [10, с. 174-175] та § 597 [10, с. 176] жінкам вже надавалося право бути свідками при

складанні заповітів. Були скасовані також з певними застереженнями обмеження прав жінок щодо здійснення ними опіки (за винятком матерів та бабусь) [9, с. 27]. Найбільш очевидним проявом скасування застарілих обмежень в особовому праві в інтересах капіталістичного обороту були зміни внесені до § 153 ЦКА, котрі надавали малолітній особі, яка не перебуває на утриманні батьків чи інших родичів, право самостійно укласти договір про надання послуг, а у випадку наявності істотних причин надавали батькові чи опікунові право на відмову від договору [10, с. 51].

В сімейному праві найбільш ліберальні і соціальні зміни торкалися покращення становища позашлюбних дітей. У § 165 словосполучення «діти народжені поза шлюбом не мають права претендувати на сімейні права чи піклування» було скасоване і, відповідно до змін, позашлюбних дітей зрівняно у правах з родичам матері [10, с. 56], а це вже передбачало можливість для них спадкування по лінії матері [13, с. 22-23]. У відносинах поміж батьком та позашлюбними дітьми новелізація пішла шляхом розширення існуючих фінансових обов'язків батька щодо його позашлюбних дітей. У випадку, коли мати позашлюбних дітей одружувалася, то її чоловікові, не зважаючи на те, чи був він їхнім батьком, надавалося право записувати останніх своїм прізвищем. Скасовано було також заборону, яка існувала з 1816 р., усиновлення позашлюбної дитини її батьками, одночасно спрощено процедуру усиновлення (знижено вік усиновлювача) та змінено наслідки усиновлення [1, с. 141].

Прикладом зростання втручання держави в сімейні відносини було збільшення ролі судового рішення у вирішенні долі дітей при сепарації та розлученні батьків [2, с. 80]. Відповідно до нового § 142 в разі відсутності згоди між батьками суд вирішує, хто з батьків утримуватиме і виховуватиме дітей, більше того «при зміні обставин, в інтересах дітей суд може видати нове рішення, не зважаючи на наявність попереднього рішення і згоди батьків» [10, с. 48-49]. Новелізація впроваджувала також можливість обмеження рішенням суду батьківської влади у випадках зловживання нею, невиконання батьківських обов'язків або «негідної та недостойної поведінки» батьків. У справах управління майном та опіки над дитиною, відповідно до нового § 178 суд міг за зверненням будь-якої особи винести рішення про встановлення судового контролю над батьком [10, с. 60].

Потрібно констатувати той факт, що внесені зміни до кодексу значно розширили повноваження суду щодо опіки. Як зазначає професор С. Врублевський, новий § 208 впроваджував інститут так званої «генеральної опіки» [13, с. 28], котрий полягав в тому, що в разі неможливості призначити опікунів чи в інтересах малозабезпечених дітей, котрі потребували опіки, суд міг передати опікунські повноваження органів державної влади або товариству охорони молоді [10, с. 71]. З моменту прийняття I Новели було врегульовано законодавчо статус Опікунських рад як органу державної влади (до того часу Опікунські ради формувалися на добровільній основі). Завданням даного органу було сприяння судам у виконанні їхніх функцій щодо опіки та піклування (§ 284 ЦКА) [10, с. 92-93]. Основними її функціями були: інформування суду про необхідність призначення опіки, про факти зловживання батьківськими або опікунськими правами; надання висновку щодо призначення опіки; контроль над домашніми тваринами і т. д. [9, с. 33].

В речовому праві зміни, будучи підсумком розвитку приватноправової науки та практики, в основному торкалися визначення змісту права власності [2, с. 81]. Зміст § 364 був розширений, окрім того додано ще три параграфи, котрі обмежували індивідуальну свободу власника нерухомого майна. Одночасно впроваджувалися норми про охорону інтересів промислових підприємств. На зразок Цивільного кодексу Німеччини III Новела уточнила деякі норми щодо добросовісного сусідства, наприклад, власникам земельної ділянки заборонено впливати на земельну ділянку сусідів «через спуск рідини, думу, газу, тепла, запаху, сильного шуму і т. д.» [10, с. 113-114]. У випадку, коли такі фактори виникали внаслідок діяльності гірничого чи іншого промислового підприємства, власник сусідньої земельної ділянки міг вимагати лише відшкодування шкоди. В інтересах підприємництва було прийнято положення, відповідно до якого техніка вважалася приналежністю власник будинку [1, с. 142].

Серед інших змін внесених до речового права були: скасування § 1467 про набувальну давність нерухомого майна вписаного до реєстрових публічних книг через добросовісне володіння ним протягом трьох років [10, с. 419]; нові засади набуття у власність нерухомого майна не вписаного до реєстрових книг, використання як застави та встановлення сервітуту; численні зміни в іпотечному праві.

Зміни не обійшли і спадкове право, зокрема, обмежили список законних спадкоємців до четвертої лінії і ступеня кровної спорідненості. На думку адвоката Е. Вашковського, метою законодавця було – недопущення до спадку осіб, котрі не мали до спадкодавця жодного відношення чи про існування яких спадкодавець зазвичай не знав [14, с. 114-115]. Право на спадкування

чоловіком чи жінкою спадкодавця було значно розширено, в § 757 вказувалося: «Один із подружжя після смерті іншого з подружжя є поряд із дітьми спадкодавця та їхніми нащадками законним спадкоємцем $\frac{1}{4}$ спадку, а поряд із родичами спадкодавця, їхніми нащадками та дідами спадкодавця є законними спадкоємцями половини спадку» [10, с. 213-214]. В інших випадках чоловік чи жінка спадкодавця не мали права на спадкування. Серед причин заборони спадкування залишився тільки випадок вчинення злочину проти спадкодавця (§ 540) [10, с. 163].

В сфері договірної права, окрім спрощення форми укладення договорів, новелізація впровадила важливі зміни, котрі були наслідком дотримання так званої «матеріальної етики в сфері цивільного права». За зразком Цивільного кодексу Німеччини зміни були внесені до § 879 ЦКА щодо визнання недійсними договорів, які суперечать законодавству чи «добрим звичаям» [13, с. 72]. В підтвердження вказаної норми вказувалося на недійсність лихварських договорів у випадку «якщо хтось використає нерозсудливість, залежне становище, психічну хворобу, відсутність досвіду, емоційний стан особи з метою отримання вигоди на свою користь чи на користь третьої особи, а також у випадку, коли сума, яку потрібно оплатити, не відповідає сумі, вказаній у договорі» [10, с. 248-249].

Найбільшу кількість змін, майже $\frac{1}{6}$ від всієї кількості, було внесено до параграфів кодексу щодо договорів про надання послуг [1, с. 142]. Враховуючи розбудоване в XIX ст. законодавство про працю автори кодексу прагнули, на погляд професора Ф. Цолля, поряд із внесенням змін до ЦКА, створити «загальнообов'язкове право», яке повинно було допомогти заповнити прогалини в спеціальному законодавстві і одночасно створити «систематичну підставу та вказівник на пряму для соціального врегулювання всіх трудових відносин» [12, с. 94]. З цією метою змінений був весь Розділ 26 Книги II ЦКА про «відплатні договори щодо надання послуг» [10, с. 327-328]. Було проведено розмежування поняття «найму послуг» (службовий контракт) від поняття «договору на виконання робіт». «Договір найму послуг» визначався як «зобов'язання на певний час до надання послуг іншій особі». В цьому випадку простежується елемент тривалості правових відносин та особистого підпорядкування працівника роботодавцю, що не спостерігалося в відплатних договорах на виконання робіт [2, с. 82]. Внесені зміни посилювали обов'язки роботодавця за службовим контрактом. Для прикладу до них належали: обов'язок сплати винагороди (через короткий відрізок часу, а також тоді, коли послуги не були надані не з вини працівника); обов'язок забезпечення хворого працівника медичною допомогою та лікарськими засобами; обов'язок забезпечення працівників безпечними умовами праці і т. д., які, проте, в порівнянні з спеціальними законами, були другорядними з точки зору масштабів претензій працівників до роботодавців [1, с. 144].

Метою новелізації кодексу була також цілісна перебудова засад цивільної відповідальності за спричинену шкоду, але в межах часткової реформи це не було можливим. Прийняті Новели не внесли принципів змін: «не проведено різницю між деліктами та випадками порушення зобов'язання, не впроваджено обов'язку відшкодування ідеальної шкоди, не зроблено спроби замінити відповідальність з вини на відповідальність за наслідок» [13, с. 110]. Єдиною важливою зміною з даної сфери було впровадження приписів (на зразок Цивільного кодексу Німеччини) проти виконання права з метою спричинення шкоди іншій особі. Змінений § 1295 передбачав обов'язок відшкодування шкоди особою, «яка в спосіб, суперечливий із добрими звичаями завдала шкоди іншій особі. У випадку, якщо шкода стане наслідком виконання прав, особа нестиме відповідальність тільки тоді, коли виконанням прав передбачалося завдання іншій особі шкоди» [10, с. 371].

Щодо деліктної відповідальності, то новелізація впроваджувала два винятки із загальної засади винуватості (вини). Якщо шкода була наслідком руйнування будинку чи іншого устаткування, розміщеного на земельній ділянці, відповідальність несе володілець земельної ділянки. При цьому, володілець зобов'язаний був довести, що він доклав всіх зусиль необхідних для відвернення небезпеки [10, с. 379]. Подібний виняток передбачено при відповідальності за шкоду завдану домашніми тваринами [10, с. 380]. Під час розробки Новел запропоновано було повністю відмовитися від засади визнання вини як умови відповідальності, автори прагнули впровадити засаду відповідальності за наслідок, тим більше що судова практика дуже широко інтерпретувала обов'язок «пильнувати» домашніх тварин [7, с. 219]. В результаті автори дійшли висновку про перенесення лише частини обов'язку доказування: до внесення змін особа, котра вимагала відшкодування шкоди, повинна була довести вину позивача, що на практиці було дуже важко, натомість після внесення змін до кодексу володілець домашньої тварини повинен був довести, що він належним чином слідкував за твариною чи вжив всіх необхідних заходів для нагляду за твариною [2, с. 83].

Висновки. Новелізація ЦКА оцінювалася в австрійській цивілістиці як свого роду «косметичний ремонт» з метою пристосування кодексу до тогочасних умов життя без порушення

його структури чи зміни основних засад. Проте через деякий час став очевидним той факт, що навіть настільки змінений цивільний кодекс не зміг вирішити всіх проблем, котрі виникли після закінчення I Світової війни. Зміни суспільного, господарського та політичного устрою ставили перед законодавцем завдання правового врегулювання щораз більшої кількості нових суспільних відносин і, відповідно, пристосування Цивільного кодексу Австрії 1811 р. до нових потреб часу. Цивільний кодекс Австрії 1811 року разом з новелями був чинний на західноукраїнських землях до 1932 року, коли у II Речі Посполитій було прийнято нові цивільні кодекси.

Джерела та література

1. Sójka-Zielińska K. Wielki kodyfikacje cywlnie XIX w. Historia i współczesność / K. Sójka-Zielińska. – Warszawa: LIBER, 2009. – 375 s.
2. Sójka-Zielińska K. Wielki kodyfikacje cywlnie XIX w. / K. Sójka-Zielińska. – Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 1973. – 217 s.
3. Dölemeyer B. Die Teilnovellenzum ABGB/ B. Dölemeyer // Kodifikation Als Mittler der Politik; [red. H. Hofmeister]. – Wien-Graz-Köln: Hermann Böhlau Nachf, 1986. – S. 49-58.
4. Klein F. Die Lebenskraft des allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuches/ F. Klein // Festschrift zur Jahrhundertfeier des Allgemeinen Bürgerlichen Gesetzbuches, 1. Juni 1911; [hrsg. von E. Till]. – Wien: Manzschke K. U. K. Hof-Verlags; U. Universitäts Buchhandlung, 1911. – Bd. I. – S. 1-34.
5. Gschnitzer F. Allgemeiner Teildes bürgerlichen Rechts / F. Gschnitzer. – Wien-New York: Springer-Verlag Wien GmbH, 1966. – 280 s.
6. Unger J. Zur Revision des allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuches / J. Unger // Zeitschrift für das Privat- und Öffentliche Recht der Gegenwart; [hrsg. von C. S. Grünhut]. – Wien: Alfred Hölder, K. U. K. Hof- und Universität Buchhändler, 1904. – Bd. 30. – S. 107-134.
7. Till E. Druga i trzecia nowela do austriackiego kodeksu cywilnego z objaśnieniami na podstawie materiałów / E. Till. – Lwów: H. Altenberg, G. Seyfarth, E. Wende i Spółka Księgarnia we Lwowie, 1916. – 248 s.
8. Кульчицький В. С. Державний лад і право Галичини у другій половині XIX – на початку XX ст. / В. С. Кульчицький. – Львів: ЛДУ, 1965. – 62 с.
9. Till E. Nowela do kodeksu cywilnego austriackiego/ E. Till. – Kraków: Nakładem Centralnego Biura Wydawnictwa N.K.N., 1915. – Z. II. – 104 s.
10. Дністрянський С. Цивільне право / С. Дністрянський. – Відень: Друк. А. Гольцгавзен, 1919. – Т. I. – 1063 с.
11. Кульчицький В. С. Джерела права в Галичині за часів австрійського панування / В. С. Кульчицький // Проблеми правознавства. Міжвід. наук. зб. – К.: Вид-во Київ. ун-ту, 1971. – Вип. 19. – С. 42-50.
12. Zoll F. Zmiany w prawie prywatnym od początku roku 1914/ F. Zoll. – Kraków: Druk. Uniwer. Jagiellońskiego, 1915. – 31 s.
13. Wróblewski S. Nowele do austriackiego Kodeksu Cywilnego / S. Wróblewski. – Kraków: Druk. Uniwer. Jagiellońskiego, 1916. – 136 s.
14. Waśkowski E. Rozwój ustawodawstwa cywilnego w XIX wieku / E. Waśkowski // Rocznik Prawniczy Wileński. – Wilno: Nakład Księgarni Jozefa Zawadzkiego, 1925. – Т. I. – S. 89-116.

Шутко Н. Новелізація Гражданського кодексу Австрії 1811 г. в началі XX в. В статті досліджено причини і передумови новелізації Гражданського кодексу Австрії 1811 г. в 1914-1916 гг. Проаналізовано зміст Першої Новелли від 12.10.1914 г., Другої Новелли від 22.07.1915 г. і Третьої Новелли від 09.03.1916 г. в Гражданський кодекс Австрії 1811 г. Новелізації Гражданського кодексу Австрії і оцінювалась в австрійській цивілістиці як свого роду «косметичний ремонт» з метою пристосування кодексу до сучасних умов життя без порушення його структури або зміни основних принципів. Однак через деякий час став очевидним той факт, що навіть настільки змінений Гражданський кодекс Австрії не зміг вирішити всіх проблем, котрі виникли після закінчення Першої світової війни. Зміни суспільного, господарського та політичного устрою ставили перед законодавцем завдання правового регулювання все більшого числа нових суспільних відносин і, відповідно, пристосування Гражданського кодексу Австрії 1811 г. до нових потреб часу. Гражданський кодекс Австрії 1811 г. разом з новелями діяв на західноукраїнських землях до 1932 року, коли у II Речі Посполитій були прийняті нові гражданські кодекси.

Ключові слова: новелізація, Гражданський кодекс Австрії 1811 року, комісія, зміни, договір.

Shutko N. Novels to the Civil Code of Austria of 1811 Introduced at the Beginning of the XX-th Century. The article explores the causes and preconditions of the Austria Civil Code of 1811 novels introduced in 1914-1916. The emphasis is laid on the content of the First Novel of 12/10/1914 p., Second

novel of 22.07.1915 and the Third Novel of 09.03.1916. The Novels to the Civil Code of Austria of 1811 were estimated in Austrian Civil society as a kind of «cosmetic repair» aimed at adapting the Code to the living conditions of that time without disturbing its structure or changing the basic principles. But after a while it became obvious that even so amended Civil Code could not solve all the problems that arose after the end of World War I. Changes in the social, economic and political system put before the legislature the task of legal regulation of the new social relations and accordingly adapt the Austrian Civil Code of 1811 to the new needs. The Civil Code of Austria of 1811 with the novels remained in force in Western Ukraine until 1932, when Rich Pospolyta II has accepted the new Civil Code.

Key words: novels to the Code, the Civil Code of Austria of 1811, Commission, changes, contract.

УДК 347.992(477-25)(091)

Ju. Levchuk

Kiev Trial Chamber Functions

The article analyzes the Kiev Trial Chamber activity – the appeal court for the district courts, which was established by the judicial reform of 1864 in the Russian Empire. The main Kiev trial chamber's functions are discovered in the article. Kiev trial chamber, established in 1880 by the Judiciary Statutes of 1864, was the body of appeal for the district courts decisions and the court of first instance in legally defined categories of cases; the focus of the prosecution, the bar and the notary.

Key words: Kiev trial chamber, the judicial reform, the legal court regulations of 1864, the functions of the chamber.

Formulation of a research problem. Judicial reform of the 1864 in the Russian Empire occupies an important place in the judiciary transformation along with other liberal reforms of that time. The actuality and expediency of rethinking the aspects of judicial reform of 1864 is combined with the similarity of present processes and the processes that occurred in the late nineteenth century. It refers to the urgent judicial reform in Ukraine due to the inefficiency of the judiciary, disregard of the principle of legal guarantees of human rights, delay of the trial and the emergence of endless litigation, distrust to the judiciary and its incompetence etc. We should also take into account the urgency of reforming the judicial system of Ukraine to achieve its compliance with the judicial systems of the European Union in the context of European integration processes. The reform of the judicial system of Ukraine, the deepening of social consciousness, the transformation of the social and legal order is possible only with the detailed study of past experience.

Analysis of recent publications and researches. Scientific interest to the problem of the judiciary organization and operation on Ukrainian lands during their stay in Russian Empire is observed by national and Russian scientists from the XIX century till now. Historiography of the problem is presented by M. A. Butskovskyj, I. V. Gessen, O. A. Golovachov, A. F. Koni, M. A. Filipov, V. Y. Fuks, G. A. Dzanshuev, M. G. Korotkyh, O. N. Yarmysh, V. A. Chehovych, O. D. Svyatoskyj, S. M. Kazantsev, T. L. Kurasand others.

Exposition of the basic material. A significant discrepancy between the existing relations in the political, socio-economic, legal and other spheres of life in the Russian Empire and the leading bourgeois tendencies in the Western Europe took out the reformational process to the agenda in the Russian Empire. In 1864, in particular, the judicial reform was carried out in order to avoid legal crisis.

The judicial reform of 1864 in the Russian Empire proclaimed democratic principles of justice: the election of magistrates and jurors, independence and immutability of judges, equality before the law, transparency. Also, the bar was introduced, the prosecutor's system was reorganized. The reform has created a dual system of courts: local courts – the sole magistrate, magistrates congress and the Senate and general courts – the district courts, trial chambers and the Senate [1, p. 127].

The territory of the Russian Empire, according to Judicial statutes of 1864, was territorially divided into districts, led by the Chambers. Three chambers were created in Ukraine: in Kharkov, Odessa and Kiev. Chambers were mainly introduced as courts of appeal for decisions of district courts, but in exceptional cases they could deal with the case as a court of the first instance - the state and office crimes; trial chambers also